

Основні нормативні документи НБУ, прийняті протягом лютого 2019 року

Назва Постанови	№	Дата прийняття	Сутність	Мета/вплив на БСУ
Про внесення зміни до Правил зберігання, захисту, використання та розкриття банківської таємниці	27	01.02.2019	<p>НБУ визначив, що вимога відповідного державного органу на отримання інформації, яка містить банківську таємницю, повинна включати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • щодо фізичних осіб-резидентів – прізвище, ім'я, по батькові та реєстраційний номер облікової картки платника податків України або номер (та за наявності – серію) паспорта громадянина України з відміткою про відмову від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків України. • щодо фізичних осіб-нерезидентів – прізвище, ім'я та (за наявності) по батькові, номер (та за наявності – серію) паспорта; • щодо юридичних осіб – найменування та ідентифікаційний код в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань. 	Деталізація вимог до банків щодо розкриття інформації, яка містить банківську таємницю

<p>Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України</p>	<p>28</p>	<p>05.02.2019</p>	<p>НБУ надав можливість небанківським фінансовим установам та національному оператору поштового зв'язку переоформлювати генеральні ліцензії на здійснення валютних операцій до закінчення строку дії наявних у них генеральних ліцензій, якщо вони були видані на певний строк</p> <p>Також було внесено уточнення щодо права здійснення операцій і зміни до порядку видачі НФУ та операторам поштового зв'язку ліцензій на здійснення валютних операцій:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● по-перше, оператори поштового зв'язку можуть здійснювати валютні операції та надавати фінансові послуги з торгівлі валютними цінностями в готівковій формі, передбачені частиною третьою статті 9 Закону України "Про валюту і валютні операції", виключно на підставі ліцензії на здійснення валютних операцій; ● по-друге, Національний банк не буде застосовувати вимогу щодо наявності в операторів поштового зв'язку принаймні трирічного строку діяльності у сфері надання послуг з переказу коштів у гривні під час видачі операторам поштового зв'язку ліцензії на торгівлю валютними цінностями в готівковій формі. 	<p>Впорядкування переоформлення ліцензій на здійснення валютних операцій</p>
--	-----------	-------------------	---	--

<p>Про затвердження Змін до Положення про проведення Національним банком України операцій з купівлі-продажу іноземної валюти на умовах "своп"</p>	<p>29</p>	<p>05.02.2019</p>	<p>НБУ розпорядчим актом визначає максимальний строк, на який можуть здійснюватися операції "своп". НБУ не здійснює операції "своп" на строк, для якого не затверджений розмір "знижки за ризик (haircut)"."; НБУ здійснює з банками другу частину операцій "своп" за курсом, який розраховується за такою формулою: $KF = (DIFF \cdot KP \cdot D) / 100 / 365 + KP,$де KF – курс "форвард"; $DIFF$ – показник, що відображає різницю між процентними ставками за коштами в нац. валюті та коштами в ін. валюті. Правління НБУ розпорядчим актом визначає порядок розрахунку та параметри цього показника; KP – офіційний курс гривні до іноземної валюти, установлений НБУ на день здійснення першої частини операції "своп", за мінусом "знижки за ризик (haircut)"; D – кількість календарних днів між першою та другою частинами операції (перший і останній день операції вважаються одним днем)</p>	<p>Оптимізація вимог до застосування – операцій з купівлі-продажу іноземної валюти на умовах "своп"</p>
<p>Про внесення зміни до Положення про підтримку ліквідності Національним банком України Фонду гарантування вкладів фізичних осіб</p>	<p>30</p>	<p>05.02.2019</p>	<p>Розмір процентної ставки за кредитом Фонду встановлюється на рівні облікової ставки Національного банку під час надання кредиту, у тому числі шляхом відкриття кредитної лінії/зміни умов кредитного договору в частині продовження строку користування кредитом, та протягом дії кредитного договору підлягає коригуванню в разі зміни облікової ставки НБУ</p>	<p>Підвищення ефективності підтримки ліквідності Фонду гарантування вкладів фізичних осіб та забезпечення захисту інтересів вкладників банків</p>
<p>Про визнання такими, що втратили чинність, деяких нормативно-правових актів Національного банку України</p>	<p>31</p>	<p>05.02.2019</p>	<p>Скасовуються окремі нормативно-правові акти у сфері валютного регулювання, які втрачають актуальність із дня введення в дію Закону України "Про валюту і валютні операції"</p>	<p>З метою реалізації вимог Закону України "Про валюту і валютні операції"</p>

Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України	32	05.02.2019	Внесено дрібні зміни та уточнення, пов'язані з введенням в дію нового валютного законодавства(переважно, змінено посилання на нормативні документи)	З метою реалізації вимог Закону України “Про валюту і валютні операції”
Про внесення змін до Положення про порядок здійснення уповноваженими установами аналізу та перевірки документів (інформації) про валютні операції	33	05.02.2019	Внесено зміни до Постанови №8 від 02.01.2019 «Положення про порядок здійснення уповноваженими установами аналізу та перевірки документів (інформації) про валютні операції». Зокрема, скасовано індикатор сумнівної валютної операції № 26. Тепер операція, у якій основним джерелом походження грошей є фінансова допомога, не належить до сумнівних і не потребує додаткового аналізу банком.	Вдосконалення порядку здійснення аналізу та перевірки документів про валютні операції
Про внесення змін до деяких розпорядчих актів Національного банку України	103-рш	05.02.2019	Регулятор скасував 9 своїх розпорядчих актів, серед яких – постанова Правління НБУ від 03.08.04 р. № 363 «Про встановлення процентних ставок за зовнішніми запозиченнями резидентів» (що встановлювала максимальні ставки за кредитами, отриманими від нерезидентів). Відтепер ставки повинні відповідати ринковим умовам. Для здійснення контролю банки отримують від своїх клієнтів інформацію про укладені з нерезидентами кредитні договори та про їх процентні ставки. Далі ця інформація передається до НБУ згідно з процедурою, прописаною в Положенні, затвердженому постановою Правління НБУ від 02.01.19 р. № 6 «Вузьким» місцем залишається механізм визначення «ринковості» ставки- адже відкритих джерел інформації про умови кредитних договорів із нерезидентами на сьогодні в Україні немає.. НБУ висловив своє бачення цієї проблеми в листі від 17.01.19 р. № Р/25-0006/2831,але, на нашу думку, воно потребує більш ретельного законодавчого врегулювання.	З метою реалізації вимог Закону України “Про валюту і валютні операції”

<p>Про внесення зміни до Змін до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні</p>	<p>34</p>	<p>06.02.2019</p>	<p>Внесено доповнення щодо виключень, на які не розповсюджується можливість встановлення банком ліміту залишків іноземної валюти в касі суб'єктів підприємницької діяльності. Зокрема, Вимоги абзацу третього пункту 23-1 розділу I цієї Інструкції не поширюються на операції з іноземною валютою, що видається з поточних рахунків (уключаючи за рахунок купленої іноземної валюти) органам державної влади, уповноваженим здійснювати досудове розслідування, для здійснення заходів, визначених статтею 8 Закону “Про оперативно-розшукову діяльність”, статтею 5 Закону “Про боротьбу з тероризмом”, статтями 271 і 273 Кримінального процесуального кодексу України. Банки здійснюють видачу готівки іноземної валюти з поточного рахунку цих органів державної влади без надання документів, що підтверджують підстави для отримання готівкової іноземної валюти.”</p>	<p>Вдосконалення організації касової роботи</p>
--	-----------	-------------------	---	---

<p>Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України</p>	<p>35</p>	<p>06.02.2019</p>	<p>Документом внесено зміни до Постанов №1,2,5,7 від 02.01.2019</p> <p>Основні зміни внесено в до Постанови №5 «Положення про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті» , а також до Постанови №7 «Інструкція про порядок валютного нагляду банків за дотриманням резидентами граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів»</p> <p>Зокрема :</p> <ul style="list-style-type: none"> • З 01.03.2019 знижено норму обов'язкового продажу валютної виручки з 50% до 30% • Для бізнесу з 7 лютого скасовано вимогу щодо попереднього резервування коштів у гривні для подальшої купівлі валюти • Надано можливість репатріювати дивіденди в іноземній валюті, нараховані за періоди до 2018 року включно (в межах ліміту 7 млн. євро на місяць) • НБУ також надав можливість населенню проводити операції з онлайн-купівлі іноземної валюти та банківських металів на суму до 150 тис грн не в операційний, а в календарний день. Це означає, що онлайн-купівля валюти через інтернет-банкінги і мобільні додатки є доступною громадянам у режимі 24/7 <p>Але деякі обмежені збережено,зокрема :</p> <ul style="list-style-type: none"> • юридичним особам дозволено перераховувати за кордон іноземну валюту для розміщення на депозитних рахунках у межах ліміту 2 млн євро на рік, але лише за рахунок власної (тобто вирученої), але не придбаної іноземної валюти. • як юрособам, так і фізособам заборонено перераховувати іноземні кошти для надання кредитів, здійснення інвестицій або розміщення на банківських рахунках у РФ, офшорних зонах і країнах, що не виконують або виконують не належним чином відповідні рекомендації FATF. • Також банкам заборонено придбавати облігації зовнішньої державної позики України. 	<p>З метою реалізації вимог Закону України “Про валюту і валютні операції”</p>
--	-----------	-------------------	---	--

Про внесення змін до Тарифів на послуги з перевезення валютних цінностей, що надаються Національним банком України	36	07.02.2019	Національний банк привів власні тарифи на послуги з перевезення валютних цінностей до середнього рівня ринкових цін на аналогічні послуги	Такий крок дозволить зробити тарифну політику регулятора на ці послуги конкурентною
--	----	------------	---	---

<p>Про затвердження Змін до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні</p>	<p>37</p>	<p>12.02.2019</p>	<p>Зміни було внесено до Постанови від 29.12.2017 № 148 Деталізовано наступні питання :</p> <ul style="list-style-type: none"> • надається можливість оприбуткування готівки в касах відокремлених підрозділів установ/підприємств, які проводять готівкові розрахунки із застосуванням РРО без ведення касової книги, шляхом забезпечення зберігання щоденних фіскальних звітних чеків в електронній формі протягом трьох років і занесення інформації до відповідних книг обліку; • розширено перелік випадків, на які не поширюються обмеження готівкових розрахунків між суб'єктами господарювання та фізичними особами у розмірі 50 000 гривень. Тепер такі обмеження не поширюються на виплати, пов'язані з оплатою праці та на використання готівкових коштів з фонду оперативно-розшукових (негласних слідчих) дій^[*]; • унесено зміни до порядку встановлення ліміту каси небанківським фінансовим установам, які отримали ліцензію на переказ коштів у національній валюті без відкриття рахунків та які, крім операцій з приймання готівки для подальшого її переказу, здійснюють видачу переказів готівкою. Небанківським фінансовим установам пропонується встановлювати ліміт каси в сумі, необхідній для забезпечення своєчасного та в повному обсязі виконання зобов'язань з виплати сум переказів за першою вимогою отримувача; • уточнено поняття відокремлених підрозділів суб'єктів господарювання 	<p>Зменшення регуляторного впливу на суб'єктів господарювання</p>
--	-----------	-------------------	---	---

<p>Про ризики, пов'язані із здійсненням окремих фінансових операцій</p>	<p>25-0006/7968</p>	<p>12.02.2019</p>	<p>За результатами здійснення нагляду за банками, НБУ рекомендує банкам вжити заходів з виявлення серед клієнтів таких, які здійснюють схемні операції (зокрема, з видачі фінансовою компанією кредитів фізичним особам на їхні поточні рахунки з подальшим переведенням таких коштів фізичними особами в готівку, в тому числі у випадках, у яких фінансова компанія та фізичні особи-позичальники є клієнтами різних банків). З метою попередження проведення банками операцій з ознаками ризикової діяльності, доцільно в межах вивчення клієнтів та аналізу їхніх фінансових операцій використовувати документи/інформацію, які розкривають, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> - економічну доцільність (сенс) проведення фінансових операцій для кожної із сторін правочину, а не виключно для клієнта відповідного банку; - наявність достатніх реальних фінансових можливостей клієнта проводити (ініціювати) фінансові операції на відповідні суми; - відповідність джерел походження коштів, які надходять на рахунки клієнта банку та використовуються для проведення подальших фінансових операцій, змісту діяльності клієнта <p>У разі встановлення невідповідності обсягів операцій, фінансовому стану та змісту діяльності клієнта, банкам рекомендовано розглядати питання про відмову від встановлення (підтримання) ділових відносин</p>	<p>Протидія тінізації коштів</p>
---	---------------------	-------------------	--	----------------------------------

<p>Про внесення змін до Положення про порядок перевірки стану інформаційної безпеки в банківських та інших установах, які використовують засоби захисту інформації Національного банку України</p>	<p>38</p>	<p>13.02.2019</p>	<p>Зміни вносяться до Постанови №829 від 26.11.2015 р. НБУ спростив процедуру перевірок з питань інформаційної безпеки. Це дасть можливість запровадити такий метод контролю, як періодичне звітування організацій про використання засобів захисту інформації Національного банку.</p> <p>НБУ має право вимагати від організації надання інформації для здійснення контролю шляхом направлення запиту. Керівник організації зобов'язаний забезпечити надання на запит Національного банку достовірної інформації у вигляді письмових пояснень, документів в електронній (включаючи електронний журнал ПМГК) та/або паперовій формі у строк, в обсязі, за форматом та за структурою, що визначені в такому запиті. У випадку ненадання такої інформації, а надання неповної чи недостовірної інформації, регулятор має право провести виїзну перевірку Також виїзні перевірки проводяться при підключенні організації до СЕП та при зміні її місцезнаходження.</p>	<p>Оптимізація контролю за належним використанням засобів криптографічного захисту інформації Національного банку</p>
<p>Про внесення зміни до Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні</p>	<p>39</p>	<p>13.02.2019</p>	<p>Зміни було внесено до Постанови №368 від 28.08.2001 р. З її тексту було виключено п 1.8. глави I розділу III, у відповідності до якого договора із залучення субординованого боргу у нерезидентів необхідно було реєструвати в НБУ</p>	<p>Валютна лібералізація</p>

Про затвердження Змін до Публічної пропозиції Національного банку України на укладення Єдиного договору банківського обслуговування та надання інших послуг Національним банком України	140-рш	15.02.2019	Зміни переважно стосуються умов надання послуг із здійснення операцій на міжбанківському валютному та фондовому ринках України	Актуалізація послуг, що надаються НБУ в ,рамках Єдиного договору банківського обслуговування та надання інших послуг
---	--------	------------	--	--

<p>"Про внесення змін до Технічного завдання для здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України у 2019 році"</p>	<p>157-рш</p>	<p>22.02.2019</p>	<p>Постановою затверджено методологію стрес-тестування банків в 2019 році. У фокусі цього річного стрес-тестування – аналіз портфелю споживчих кредитів банків.</p> <p>Як і минулого року, банки пройдуть стрес-тестування за базовим та несприятливим макроекономічними сценаріями.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Базовий макроекономічний сценарій ґрунтується на публічних прогнозах Національного банку, крім прогнозу зміни обмінного курсу, для якого використано дані консенсус прогнозу. • Несприятливий сценарій побудовано на гіпотетичних припущеннях макроекономічних показників, які призводять до реалізації кредитного та ринкового ризиків в суттєвих обсягах <p>У несприятливому сценарії передбачається різке погіршення якості кредитів, виданих фізичним особам. Крім того, для споживчих кредитів (окрім іпотечних), що є непрацюючими понад рік, передбачається 100% покриття капіталом. Також у несприятливому сценарії припускатиметься, що дохідність за кредитами та іншими активами банків залишатиметься незмінною, в той час як вартість зобов'язань зростатиме.</p> <p>За результатами оцінки стійкості для банків буде визначено необхідний рівень нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2) та нормативу достатності основного капіталу (Н3). Банки мають забезпечити виконання за ними мінімальних вимог за базовим сценарієм (Н3 - 7% та Н2 - 10%) та знижені вимоги за вказаними нормативами за несприятливим сценарієм (3,5% та 5% відповідно) упродовж всього прогнозного періоду, який становить три роки.</p> <p>Банки, які за підсумками оцінки стійкості не будуть виконувати зазначені вимоги, повинні будуть розробити та виконати програму капіталізації та/або план заходів для підтримки або відновлення рівня капіталу</p>	<p>Забезпечення стійкості банківської системи</p>
--	---------------	-------------------	---	---

Про внесення змін до тарифів на послуги з реєстрації та ліцензування, що надаються Національним банком України	40	22.02.2019	Внесено редакційні зміни : назву послуги «Розгляд пакета документів щодо надання генеральної ліцензії на здійснення валютних операцій небанківській фінансовій установі, національному оператору поштового зв'язку» змінено на назву «Розгляд пакета документів щодо видачі ліцензії на здійснення валютних операцій небанківській установі»	Приведення у відповідність до вимог законодавства України та нормативно-правових актів НБУ
Про внесення зміни до постанови Правління Національного банку України від 28 грудня 2018 року № 162	41	22.02.2019	На прохання банківської спільноти Національний банк відтермінував запровадження міжнародного номера банківського рахунку IBAN. Старт запровадження IBAN в Україні розпочнеться з 5 серпня цього року (раніше планувалося – з 1 квітня 2019 року).	Необхідність забезпечення якісного доопрацювання банками програмного забезпечення систем дистанційного обслуговування
Про внесення змін до Положення про застосування електронного підпису в банківській системі України	42	25.02.2019	НБУ поліпшив умови застосування електронного підпису та електронної печатки в банківській системі України під час створення, оброблення та зберігання електронних документів, пов'язаних із вчиненням правочинів. Зокрема, нововведеннями: – уточнено види електронного підпису та електронної печатки, які застосовуються у банківській системі України; – конкретизовано вимоги щодо застосування кожного з видів електронного підпису та електронної печатки; – встановлено вимоги щодо створення та зберігання електронних документів у банківській системі.	у зв'язку з набранням чинності Закону “Про електронні довірчі послуги”.
Про внесення змін до Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні	43	25.02.2019	Зміни вносяться до Постанови №368 від 28.08.2001 р. НБУ уточнив розрахунок окремих економічних нормативів. Зокрема, регулятор передбачив врахування банками вартості активів з права користування при розрахунку ними розміру регулятивного капіталу та нормативів достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2), а також при розрахунку достатності основного капіталу (Н3).	Впровадження Міжнародного стандарту фінансової звітності 16 “Оренда”

<p>Про внесення зміни до Положення про порядок визначення системно важливих банків</p>	<p>46</p>	<p>28.02.2019</p>	<p>Перенесення терміни визначення системно важливих банків в зв'язку зі зміною методології, яку планується оновити до кінця квітня. Оновлені критерії, а також затверджений відповідно до них перелік системно важливих банків на 2020 рік буде оприлюднено на сайті Національного банку до 1 червня 2019 року.</p>	<p>Необхідність врахування міжнародної практики у визначенні критеріїв системної важливості, зокрема рекомендацій Європейського наглядового органу (ЕВА – European Banking Authority). Нові підходи мають точніше відображати значимість банків для ринку.</p>
--	-----------	-------------------	---	--